

Zināmas 10 nozīmīgākās Vidzemes ainavas: iedzīvotāji aicināti dalīties personīgajās atmiņās un fotomirkļos

Mērķtiecīgi turpinot darbu pie ainavu dārgumu krātuves izveides Latvijā, 15.oktobrī noslēdzās iedzīvotāju balsošana par 243 pieteiktajiem ainavu dārgumiem visā Latvijā. Iedzīvotāji bijuši patiešām aktīvi, nodotas 45 tūkstoši balsu, no tām gandrīz 13 tūkstoši – par Vidzemes ainavām. Mērķtiecīgi turpinot darbu pie ainavu dārgumu krātuves izveides Latvijā, 15.oktobrī noslēdzās iedzīvotāju balsošana par 243 pieteiktajiem ainavu dārgumiem visā Latvijā. Iedzīvotāji bijuši patiešām aktīvi, nodotas 45 tūkstoši balsu, no tām gandrīz 13 tūkstoši – par Vidzemes ainavām.

Vienlaicīgi savu viedokli par vērtīgākajām un Latvijas novadiem raksturīgākajām ainavām izteica arī īpaši veidota ainavu ekspertu padome. Summējot iedzīvotāju balsojumu un ekspertu padomes lēmumu, katrā no novadiem tika izvirzīti 10 ainavu dārgumi, kas tiks iekļauti Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) krātuvē, sagatavojot priekšlikumus to iekļaušanai arī Latvijas Kultūras kanonā.

Vidzemē par nozīmīgākajām 10 ainavām Latvijas sabiedrības un ekspertu vērtējumā izvēlētas:

1. Alūksnes vēsturiskā centra ainava ar ezeru, parkiem un pilīm
2. Āraišu ezera un apkārtnes ainava
3. Burtnieku ezera ainava ar baznīcām un muižu centriem
4. Cēsu vecpilsētas ainava ar viduslaiku pili un parku
5. Lejaslīgatnes ainava ar papīrfabrikas ciemu un Gaujas pārceltuvi

6. Salacas ielejas ainava ar Mazsalacu un Skaņokalni
7. Teiču purva ainava
8. Veclaicenes ainava
9. Vecpiebalgas pauguru ainava
10. Vidzemes lauku sētas ainava un baltie lielceļi

Aktivitātes koordinatore Vidzemes plānošanas reģionā, Dace Laiva ainavu sarakstu Vidzemē vērtē, sakot: "Ikviens novads lepojas ar saviem ainavu dārgumiem, arī mēs – Vidzemē. Esmu gandarīta, ka 10 ainavu dārgumu sarakstā iekļuvušas klasiski skaistās un nepārspētās Vidzemes augstienes ainavas – skati no Zaļkalna un Brežģa kalna Taurenēs un Vecpiebalgas apkārtnē, Veclaicenes romantiskie pauguri un ezeri, teikām un nostāstiem apvītā Burtnieku ezera ainava ar baznīcu un muižām, Āraišu senvēstures atmiņas, Mazsalaca un Skaņaiskalns Salacas ielejā, Teiču purva noslēpumi, lepnās Vidzemes pilsētas ar saviem stāstiem – Cēsis un Alūksne, seno arodu atmiņas un dabas vērtības Lejaslīgatnē.

Vidzemes lauku sēta, lielu koku un atmiņu ieskauda, baltie, putekļainie, līkumotie lielceļi, kur elpa aizraujas, vecās ēkas, un cilvēki. Varam jau to saukt par sentimentu, izzūdošu, vecmodīgu romantiku. Un tomēr, arī tas ir mūsu, latviešu, vidzemnieku ainavu dārgums. Kā simbols dzīvesveidam, mūsu saknēm, un varbūt nākotnei. Tā ir latviešu inteliģences attīstība, ar izglītības nozīmi, kas aktuāla bija kā 19.gs., tā mūsdienās. "Kalna Kaibēni" kā simbols, skolu vēstures piemineklis, daudzu sabiedrisko pasākumu ieceres vieta, kur latviešu gudrākie prāti domāja, lēma un rīkojās. Brāļi Kaudzītes centās iemācīt skolēniem patstāvīgi vērot, spriest un darīt, censties izprast praktiskās dzīves lietu un parādību jēgu, uztvert skaistumu un priecāties par to. Atlasītie objekti ir patiešām Vidzemei raksturīgi un svarīgi."

Šobrīd aicinām iedzīvotājus piedalīties nākošajā aktivitātes posmā. Ainavu dārgumu krātuvē tiks apkopota informācija, atspoguļot ainavas mainību vairāku desmitu gadu griezumā gan fotogrāfiju, gan atmiņu stāstu veidā.

Ikviens, kuram mājas arhīvā glabājas fotogrāfijas, kas uzņemtas augstākminētajos objektos Vidzemē, aicināts tās iesniegt tīmekļa vietnē www.ainavudargumi.lv, izvēloties ainavas no saraksta vai kartes. Nav būtiski, vai fotogrāfija uzņemta pirms 100 gadiem vai pagājušajā gadā – ikviena liecība ir svarīga, lai nodrošinātu uzskatāmu informāciju. Aktivitātes organizatori īpaši uzsver fotogrāfiju izcelsmi – tām noteikti jānāk no personīgajiem arhīviem, pārfotografētas publikācijas vai internetā atrastie attēli nederēs.

Kopā ar fotogrāfijām, iedzīvotāji aicināti dalīties arī savos atmiņas stāstos par vēsturiskajiem notikumiem un personām, kas saistītas ar šīm ainavām, atminēties piedzīvojumus un notikumus – gan vēsturiski, gan personiski nozīmīgus. Īpaši tiks novērtēti ieteikumi, kā konkrētās ainavas saglabāt un attīstīt nākotnē, nodrošinot to esamību un vērtību arī turpmāk.

Informācijas vākšana un apkopošana ilgs līdz 2018.gada 14.februārim.

Ja savus atmiņu stāstus par notikumiem un zīmīgām personībām iedzīvotāji vēlas gatavot rokrakstā, lūgums tos ieskenēt un sūtīt uz elektroniskā pasta adresi ainavudargumi@varam.gov.lv. Rokrakstu un fotoattēlu skenēšanā un elektroniskā sūtīšanā palīdzību ir iespējams saņemt publiskajās bibliotēkās - jau iepriekš Latvijas bibliotekāri snieguši palīdzīgu roku aktivitātes nodrošināšanā tiem iedzīvotājiem, kuriem nav pieejams dators.

No iesūtītajiem fotoattēliem, stāstiem un vēlējumiem 2018.gadā tiks veidotas reģionālās izstādes un organizētas diskusijas. Diskusijās runās par to, kādu Latviju vēlamies redzēt nākamajās simtgadēs un darbiem, kas darāmi, lai ainavu dārgumu saglabātu nākamajām paaudzēm.

Ar visu plānošanas reģionu jeb novadu ainavu dārgumiem var iepazīties tīmekļa vietnē www.ainavudargumi.lv - iedzīvotāji aicināti dalīties savos stāstos un fotogrāfijās arī par citu reģionu ainavu dārgumiem.